280031

ANUL I. No. 6. | Exemplarul 2 Lei | Timişoara, Sâmbătă 9 Iulie 1932.

# VREREA

Director:
**Ion Ştoia-Udrea**

Redacţia şi Administraţia:
**Timişoara, I., Str. E. de Savoya 4.**

**Abonamente:** 120 lei anual; 10 lei lunar.

:—: **Apare săptămânal** :—:

## PARTIDELE

Nu mai sunt decât câteva zile până când poporul va trebui să-şi aleagă noi reprezentanţi, cari să conducă ţara în numele său. Când zicem că „poporul" este chemat să aleagă, este un fel de a vorbi. De fapt în România mare şi democrată, dela războí încoace nu a fost alegere — şi am avut atâtea — în care miniştrii de interne să nu ştie să-şi creeze majorităţile necesare unei guvernări sigure. Măsluirea urnelor şi crearea majorităţilor au devenit legendarea şi ne-am căştigat de mult cu acestea celebritate mondială, mai sigură şi mai durabilă decât problematica şi nestatornica întăietate în f o o t b a l u l balcanic.

Dacă un strein care — presupunând imposibilul — nu ştie cum se fac alegerile la noi, ar avea imprudenţa că facă prognosticuri politice după rezultatul alegerilor, ar acorda guvernului ieşit victorios un credit de cel puţin 4 ani de conducere. Şi totuşi la noi guvernele deci şi parlamentele se schimbă la 1 cel mult 2 ani. Nimeni nu se mai întreabă dece, fiindcă nu există elev de cl. VI de liceu, care să nu ştie că în România guvernul nu este expresia voinţei Parlamentului ci Parlamentul este creaţia guvernului.

Avem cea mai liberală constituţie din lume şi cele mai democrate legi şi totuşi voinţa poporului *la noi* este inexistentă.

Sub motiv că votul universal este de dată prea recentă, iar poporul nu are educaţia unei adevărate democraţii, guvernanţii nostri au grije să canalizeze ba chiar să corecteze aceste voinţe, în interesul superior al ţării, zic ei.

De aceea cu ocazia tuturor alegerilor asistăm la aşa numitele acte de mână forte din partea partidului chemat la putere, în contra tuturor celorlalte partide de opoziţie.

Manifestele grupării D-rului Lupu, pentrucă au curajul de a demasca opiniei publice tot ce n'au făcut, partidele pentru ţară ci pentru ele, atunci când erau la conducere, sunt considerate incendiare, deci confiscate, iar candidaţii opriţi de a lua contact cu poporul.

Comuniştii au o doctrină opusă actualei ordine sociale, sunt deci indezirabili, toţi oamenii lor ştiuţi de poliţie sunt arestaţi, listele cu candidaţii lor oprite de poliţie să ajungă pe masa preşedintelui tribunalului

Şi totuşi constituţia noastră, garantează şi libertatea ideilor şi libertatea alegerilor, iar d-l Vaida s'a exprimat recent într'un interviev că la noi nu sunt comunişti ci numai nemulţumiţi.

Dacă este aşa întrebăm pe d-l Vaida oare n'ar fi mai civilizat să potolească nemulţumirile şi implicit ar distruge şi comunismul, decât să aresteze şi să schingiuiască pela poliţie, contribuind prin aceasta la propagarea lui.

Aşa ar trebui să fie dacă partidele chemate să guverneze ar urmări interesul ţării şi nu interesele exclusive ale partidului. La noi însă partidele nu sunt organizate pe baza unor doctrine politice. Cearta şi lupta între ele nu se dă pentru idei sau programe ci pentru interese. Urmăriţi programul partidelor: liberal, naţional-ţărănesc, georgist, averescan etc. şi veţi vedea că atunci când sunt în opoziţie toate etalează aceleaşi idei. Dar când sunt chemate la guvern îşi schimbă subit programul, pretându-se la orice tranzacţie şi copromis, numai să se înfrupte din bugetul sărăcit al ţării. Nu convingerile politice le diferenţiază ci invidia şi ura conducătorilor. Partidele la noi sunt mai de grabă o asociaţie de exploatatori, cari atunci când sunt la putere nu au alt scop decât să-şi strângă fondurile necesare pentru zilele negre de opoziţie. Ziarele spun că partidul Naţional-Ţărănesc în guvernarea trecută a depus 2 miliarde Lei în Elveţia în vederea zilelor de opoziţie. Aceleaşi ziare afirmă că partidul liberal prin Banca Românească, a retras 3 miliarde Lei din circulaţie mărind în felul acesta criza, numai pentru a fi chemaţi ei la putere.

Dela răsboi şi până azi în afară de împroprietărire — făcută ca voi de capul ei — şi de conversiunea datoriilor agricole — ameninţată şi ea cu revizuirea dacă nu chiar desfiinţarea, ce au făcut partidele politice pentru ţară??

Legea controlului averilor funcţionarilor, creditul agricol, organizarea raţională a muncii agricole, organizarea transporturilor, a porturilor, a comerţului etc. sunt praf în ochii alegătorilor.

Mai acum câteva luni un ziar din Cernăuţi a avut năstruşnica idee să publice tabloul fraudelor *oficial descoperite, dintr'un an de zile* şi s'a ajuns la astronomica sumă de 19 miliarde Lei. Ce nu s'ar fi putut face pentru ţară cu această sumă??

Şi totuşi aceleaşi partide, sau partide noi se prezintă în faţa aceloraşi alegători, cu aceleaşi programe şi de sigur cu aceleaşi rezultate.

„Alte măşti aceeaşi piesă"...
„Schimbarea domnilor bucuria nebunilor".

*V. Grăniceru.*

## Paiaţele muncitorimei

In numărul trecut al acestui ziar cineva şi-a exprimat mirarea, — şi revolta chiar, — asupra faptului că forurile competente au găsit de cuviinţă să numească membru în comisia interimară a municipiului şi pe un anumit domn Teodorescu, ca reprezentant al muncitorimei din Timişoara. Asupra acestei chestiuni dorim să spunem un cuvânt.

In primul rând trebue să fixăm că aci nu e vorba numai de acest individ, care în definitiv luat în sine însuşi nu merită nici pe de parte osteneala de a ne ocupa de dânsul, ci de o întreagă haită care se perindă în mod sistematic prin toate comisiile interimare, numite de orice partide, şi ai cărei membri exploatând titlul de reprezentanţi ai proletariatului, reuşesc întotdeauna să-şi asigure pentru ei câte-un ciolan Căci nu poate fi privită altfel clica de tembeli şi egioşti până la inconştienţă, care prin imprejurări neînţelese a reuşit să pună mâna pe conducerea partidului social-democrat, distrugând în mod sistematic partidul şi interesele claselor muncitoare, pentru îngrăşarea burţilor proprii.

Punând mâna la un moment dat, — repetăm că prin imprejurări neînţelese, — pe cârma organizaţiei din Timişoara a partidului social-democrat, banda Pirovszki-Teodorescu nu a cruţat nici o oboseală şi nu s'a lăsat abătută de nici un scrupul, pentru a-şi creia mijloace de existenţă, cât mai îmbelşugate, pe spinarea unei muncitorimi exploatate în mod ordinar tocmai de dânsa, deaceasta bandă de guralivi lacomi şi capete neprihănite de gândire. Marile probleme muncitoreşti au fost scoase de la ordinea zilei, şi din luptători ai unei ideologii de clasă, ceia ce ar fi trebuit să fie, aceşti indivizi au devenit cei mai nesăbuiţi vânători de situaţii veroase. S'au ploconit tuturor mai marilor zilei, şi odată ajunşi la locurile de conducere s'au folosit de situaţia lor doar pentru a exploata masele muncitoreşti. Sunt indeajuns de cunoscute marelui public afacerile săvârşite de aceşti oameni cu ocazia distribuirei ajutoarelor pentru şomeri, când au găsit de cuviinţă să distribue aceste ajutoare unor muncitori cari erau efectiv în lucru, ba luând chiar ei înşi şi aceste ajutoare în numele unor muncitori, cari nu au primit absolut nimic. Nume şi date putem înşira ori câte şi le ţinem ori când la dispoziţia ori şi cui. Şi acestea le amintim aci numai ca exemplu, fiindcă mai sunt şi altele destule.

Lucrând şi operând în felul acesta, această şleahtă a desagregat în mod sistematic partidul social-democrat, care de-altfel a avut şi are un rost foarte serios, şi a asvârlit masele proletare în braţele comunismului. In loc să fie căutat printr'o conducere serioasă şi pricepută să consolidez din în ce mai mult cadrele partidului social-democrat, care reprezintă în definitiv o stângă moderată şi cu suficientă garanţie de încredere, şleahta din fruntea partidului social-democrat din Timişoara prin purtarea sa a nimicit aproape întreagă popularitatea partidului compromiţând chiar însă-şi mişcarea socialistă pentru lungă vreme, şi lăsând marile mase muncitoreşti drept pradă ademenitorilor comunişti. Vina cea mai mare pentru răspândirea comunismului în această regiune o poartă în primul rând şleahta din fruntea partidului social-democrat.

De aceia nu înţelegem ce ar mai avea de căutat astăzi în comisia interimară a municipiului aceste paiaţe guralive şi inuti-le ale unei clase sociale serioase şi grav încercate de nevoi. Fiindcă ele nu reprezintă azi nici un fel de muncitorime, dimpotrivă fac ca muncitorimea să privească cu neincredere activitatea întregei comisii interimare, care rabdă în sânul său un om ca Teodorescu.

Un grup de muncitori.

N. R. — Deşi nu suntem aderenţii ai tonului în care este scris acest articol, primit la redacţie, îl publicăm totuşi pentru justeţea cuprinsului lui.

## Premiul Naţional de Literatură.

... există şi unul de felul acesta, şi încă destul de serios pentru greutatea vremurilor pe cari le trăim, fiindcă pe lângă titlul faimos de „laureat al Premiului Naţional pentru Literatură" mai aduce „laureatului" şi frumoşica sumă de 100.000 lei (fireşte, minus dijumelile fiscului.

In anul aceasta au fost candidaţi la acest premiu doui poeţi de talent, un scriitor serios şi Victor Eftimiu. Cei doui poeţi au fost Tudor Arghezi, şi Lucian Blaga, iar scriitorul a fost Gala Galaction. Credem că astăzi Tudor Argheri şi Lucian Blaga sunt într'adevăr demni să discute întăietatea în poezia românească şi tocmai de aceia nici că se putea ca premiul să nu fie atribuit lui Eftimiu. Aşa a fost logic.

A fost logic, fiindcă la mijloc a fost „urna". In comisia care a decernat premiul din întâmplare anul acesta au fost şi câţiva oameni inteligenţi şi tocmai de aceia era de aşteptat că premiul se va atribui vreunui poeţi sau scriitor, nu lui Eftimiu. Insă comisia hotăreşte prin vot secret şi *urnă*, şi aci e necazul Din urnă nici când nu ese aceia ce ai pus în ea. Votează 30 alegători opoziţiunişti şi ese 45 de votur, guverna-mentale Aşa e mentalitatea urnei ce să-i faci Aşa a vrut urna, să iasă Eftimiu.

Indefinitiv tot aia e! Un Arghezi şi un Blaga rămân poeţi şi fără laurii premiului naţional, iar din d-l Eftimiu nici zece coroane de lauri plus încă atâtea sute de mii, nu vor putea face un talent literar.

Numai că lumea neiniţiată va crede mâine că „Premiul Naţional de Literatură" nu-i permis la nici un caz să se dea scriitorilor talentaţi. Mai ştii?!..

# Situaţia politică în Iugoslavia

## Demisia lui Marinkovici

Pe de-o aparte imposibilitatea de a găsi o soluţie potrivită pentru atenuarea crizei economice mereu în creştere, pe de altă parte veşnicele tulburări ivite în urma extraordinarei oprimări exercitate asupra minorităţilor şi provincilor noui, au dus forurile conducătoare ale actualului regim la ideia de a institui o şi mai puternică centralizare administrativă şi de a porni o campanie de aspră reprimare impotriva tuturor recalcitranţilor. Cum guvernul Marinkovici dovedise o atitudine care nu corespundea acestor proecte a forurilor superioare, demisia acestui cabinet, instituit abia de 3 luni, a devenit inevitabilă. Ea s'a şi produs Joi după masă şi încă în seara acelei zile regele Alexandru a încredinţat din nou tot pe d-l Marinkovici cu alcătuirea noului guvern. Aceasta a acceptat mandatul însă a doua zi l-a şi depus, declarând că tratativele sale cu oamenii politici au fost infructuoase şi nu a putut alcătui cabinetul dorit de Suveran.

### Noul guvern

— In cursul serii de Vineri a fost soluţionată criza de guvern, prin constituirea noului cabinet sub preşedinţia fostului ministru de interne Srskici, unul din stâlpii noului regim din Iugoslavia, care a funcţiona dela început în calitate de ministru de justiţie în trecutul guvern al generalului Jifcovici.

Ministru de interne a fost numit actualul guvernator al regiunei Vardar, d-l Jiva Lazici, cunoscut ca om de mână tare.

Ceilalţi sunt: Albert Kramer, ministru fără portofoliu Amzia Kara Mostovici, fără portofoliu. Ivan Putel, prevederea socială. Dr. Dragutin Koici, instrucţia publică. Ile Sumenkovici, justiţia. Bozidar Maximovici, ministru fără portofoliu. Lazăr Radievoievici, comunicaţii. Gurai Demetrovici, agricultura. Generalul Dragomir Stoianovici, războiul. Milerad Georgevici, finanţele. Dr. Dragutin Krelievici, educaţia fizică. Ştefan Srskul, lucrările publice. Victor Pogatnic, minele. Bogoliub Jowski afaceri străine. Ivan Mohorici, comerţul şi industria

# Politice

## Pactul de neagresiune cu Rusia

In cercurile politice se vorbeşte cu insistenţă de o apropiată încheere a unui pact de neagresiune între noi şi Rusia.

Sunt cunoscute tratativele duse astăiarnă de reprezentantul Sovietelor la Geneva cu reprezentanţii Poloniei, Franţei şi României, pentru încheerea unui pact de neagresiune cu aceste ţări, tratative cari au eşuat în urma întransingenţei Sovietelor cari nu voiseră nici să audă de o recunoaştere a alipirei Basarabiei.

Acum de curând tratativele au fost reluate de către guvernul polon şi Soviete, şi se pare ă între aceste două state se va ajunge încurând la o înţelegere definitivă. In acelaş timp la geneva d-l Titulescu, deocamdată în mod neoficial, duce trative cu Litvinov, reprezentantul Sovietelor pentru a pregăti calea unei apropriere.

D-l Cădere, consulul nostru la Varşovia, fiind pentru câteva zile în afaceri familiare la Bucureşti, a declarat reprezentanţilor presei, că în cercurile politice din Varşovia există o atmosferă foarte favorabilă pentru încheerea pactului de neagresiune cu Rusia, şi după părerea forurilor oficiale poloneze acest pact va fi încurând încheiat. Acestuia i-ar urma apoi pactul Sovietelor cu Franţa şi după aceia se vor începe tratativele pentru încheerea aceluiaşi pact şi cu România.

In unele cercuri se svoneşte însă că Polonia va încheia pactul de neagresiune cu Rusia fără considarare faţă de România.

In mod oficial până acum însă nu s'a comunicat nimic.

### Ciocnire chino-japoneză.

Shanghai. — Intre trupele chineze şi japoneze în apropiere de Mukden, a avut loc Luni o ciocnire.

Trupele chineze au oprit mai multe trenuri de marfă şi au distrus liniile ferate.

O escadrilă de avioane, japoneze a bombarda trupele chineze. Sunt 200 de morţi. Un avion japonez a fost distrus de artileria antiaeriană chineză. Avionu s'a prăbuşit în rândurile trupelor chineze.

### Partidul naţional-german pentru monarhia ereditară.

Berlin. — D. Hugenberg, preşedintele partidului german-naţional, a publicat azi manifestul electoral al partidului său, în care declară că ideia republicană este demodată. Ideia de stat german-naţională este monarhia ereditară. Alegerile trebue să dea un puternic partid german-naţional, înăuntrul majorităţii absolute a opoziţiei naţionale.

### Turcia cere eliberarea Dardanelelor.

Angora. — In cercurile politice locale se accentuiază tot mai mult un curent favorabil pentru întrarea Turciei în Societatea Naţiunilor. In acelaş timp însă se afirmă că Turcia va accepta să între în S. N. numai cu condiţiunea de a se elibera Dardanelle de sub controlul internaţional căuia îi sunt supuse de prezent.

Acest pas al Turciei a fost făcut în deplină înţelegere cu Rusia, deoarece ambele state au interesul ca Dardanelele să fie libere.

Se presupune însă că Societatea Naţiunilor la nici un caz nu va accepta această condiţune.



### Frontul comun al stângii contra fascismului german.

Berlin, 7. — Eri s'a produs primul semn al colaborării între elementele de stânga în lupta contra fascismului, cu ocazia marei demostraţii organizate de „Frontul de fer“ pentru lupta contra fascismului.

Au participat la această manifestaţie foarte mulţi membri ai diferitelor organizaţii comuniste împreună cu muncitori social-democraţi cari şi-au exprimat astfel voinţa de a lupta în comun împotriva fascismului.



### Fabrica de Bere Timişoreană a concediat toţi angajaţii săi.

Fabrica de Bere Timişoreană, care se ştie că nu de mult a cerut concordat preventiv, Joi a abzis tuturor angajaţilor săi. Abzicerea sună pe data de 1 Iulie şi astfel încă 130 de oameni rămân fără pâine, mărind numărul şomerilor.